

KALENDARIUM

HISTORIA POLSKI 1764 – 1918

1764 – królem Rzeczypospolitej zostaje Stanisław August Poniatowski

1768 – na Podolu w Barze konfederacja szlachty gotowej bronić orężem wolności i niepodległości ojczyzny oraz katolicyzmu przed polityką uprawianą przez dwór królewski i jego mocodawcę, Rosję

1772 – pierwszy rozbiór Polski dokonany przez Rosję, Austrię oraz Prusy. Najcenniejsze z punktu widzenia gospodarczego ziemie Prus Królewskich, (ale bez Gdańska i Torunia) zajęły Prusy. Najliczniejszą dzielnicę z żupami krakowskimi, czyli część Małopolski na południe od Wisły i Sanu oraz Ruś Czerwoną i Podole oraz Seret, przyłączyła do swojego państwa Austria. Znaczna wstrzeźliwość zachowała Rosja obejmując w posiadanie Inflanty i ziemie kresowe Rzeczypospolitej z twierdzami Połockiem, Witebskiem, Mohylewem i Mściszawiem. W sumie Rzeczypospolita utraciła blisko 30% terytorium i 35% ludności

1773 – utworzenie Komisji Edukacji Narodowej

1788–1792 – obrady Sejmu Wielkiego

3 maja 1791 – uchwalenie konstytucji 3 maja, czyli najważniejszego aktu prawnego w kraju

1793 – drugi rozbiór Polski. Rosja i Prusy podpisują w Petersburgu traktat rozbiorowy, na mocy którego do Prus przyłączone zostały Gdańsk, Toruń, Wielkopolska z częścią Mazowsza – w sumie 57 tys. km² ziem rdzennie polskich, zamieszkałych przez ok. 1. mln ludności. Natomiast Rosji przypadło 224 tys. km² i 4,4 mln ludności.

24 marca 1794 – przysięga Tadeusza Kościuszki na krakowskim rynku – początek insurekcji kościuszkowskiej

1795 – trzeci rozbiór Polski oznaczający koniec niepodległości Rzeczypospolitej. Na mocy traktatów zawartych między państwami rozbiorowymi; Rosja otrzymała ziemie Rzeczypospolitej po Bug i Niemen – 120 tys. km² i 1,2 mln ludności. Prusy Warszawę z Mazowszem i ziemiami po Niemen – 48 tys. km² i 1,5 mln ludności, natomiast Austria resztę Małopolski i Podlasie – 47 tys. km² i 1,5 mln ludności

1795 – abdykacja Stanisława Augusta Poniatowskiego

1797 – powstanie Legionów Polskich we Włoszech

1807 – 1815 – Księstwo Warszawskie

1815 – 1830 – Królestwo Polskie

1830 – 1831 – powstanie listopadowe – zryw uciskanej ludności zamieszkującej Królestwo Polskie przeciw Carskiej Rosji

1846 – powstanie krakowskie to była walka o odzyskanie niepodległości i o zmiany społeczno-polityczne

1848 – zrywy niepodległościowe na ziemiach polskich w czasie Wiosny Ludów

1863 –1864 – powstanie styczniowe – najdłużej trwający zryw niepodległościowy w epoce porozbiorowej. Do walki zaangażowano wszystkie warstwy społeczeństwa, odcisnęło się silnie na ówczesnych stosunkach międzynarodowych, a wreszcie spowodowało ogromny przełom społeczny i ideowy w dziejach narodowych, co wywarło decydujący wpływ na rozwój nowoczesnego społeczeństwa polskiego

1914 – 1918 pierwsza wojna światowa

1914 – Kompania Kadrowa pod dowództwem Józefa Piłsudskiego wyrusza z krakowskich Oleandrów na Kielce, w celu wywołania antyrosyjskiego powstania w Królestwie Polskim. Legiony Polskie to formacja walcząca w latach 1914-1917 po stronie państw centralnych

5 grudnia 1914 – początek walk pod Limanową. I Brygady Legionów Polskich stoczyła z Rosjanami pod Limanową, a następnie pod Marcinkowicami ciężki, trzydniowy bój

19 grudnia 1914 – w zajętych przez legionistów Nowym Sączu sformułowano I Brygadę Legionów Polskich. Komendę nad nimi objął Józef Piłsudski

5 listopada 1916 – akt 5 listopada – manifest dwóch cesarzy – Cesarze Niemiec i Austro-Węgier zapowiedzieli powstanie Królestwa Polskiego

1917 – założenie Komitetu Narodowego Polskiego w Szwajcarii

4 czerwca 1917 – utworzenie Błękitnej Armii we Francji pod dowództwem Józefa Hallera

9 lipca 1917 – kryzys przysięgowy – Józef Piłsudski zerwał dotychczasowy taktyczny sojusz z Austro-Węgrami i Niemcami

22 lipca 1917 – aresztowanie Józefa Piłsudskiego i Kazimierza Sosnowskiego, przewiezienie do Gdańska, a następnie osadzenie w twierdzy w Magdeburgu

15 sierpnia 1917 – utworzenie w Lozannie Komitetu Narodowego Polski pod przewodnictwem Romana Dmowskiego

12 września 1917 – powstanie Rady Regencyjnej w Krakowie

10 listopada 1918 – przyjazd Józefa Piłsudskiego do kraju z więzienia w Magdeburgu

11 listopada 1918 – podpisanie rozejmu kończącego pierwszą wojnę światową oraz przywitanie Józefa Piłsudskiego na dworcu w Warszawie

